

Utvecklings- och fältforskningsenheten

Vem är den där UFFE egentligen?

- en studie om Utvecklings- och fältforskningsenheten UFFE
vid Umeå Socialtjänst hösten 2005

Författare: Rochelle Gray

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	1
1. BAKGRUND.....	2
2. SYFTE.....	2
3. METOD.....	2
Val av datainsamlingsmetoder.....	2
Tillvägagångssätt.....	2
Disposition.....	2
4. KORT HISTORIK.....	3
FoU i socialtjänsten.....	3
UFFE's historia.....	3
UFFE's verksamhetsidé och organisering.....	4
5. UFFE-VERKSAMHETEN HÖSTEN 2005.....	5
Vilka är de som arbetar på UFFE?.....	6
Vilka arbetsuppgifter har de?.....	7
Hur finansieras UFFE-verksamheten?.....	12
6. TIDMÄTNINGEN.....	13
Hur använder UFFE-medarbetarna sin arbetstid?.....	13
Var arbetade man?.....	15
Tillsammans med vem?.....	16
Planerat sen när?.....	17
7. DE STORA SAMVERKANSPROJEKTEN VID UFFE.....	18
TILDA-projektet.....	18
LEVA-projektet.....	19
BUSS-projektet.....	20
BBiC-projektet.....	21
KiN-projektet.....	22
8. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING.....	23

1. Bakgrund

Denna studie föranleddes av ett önskemål om en kartläggning av dem som arbetar vid Utvecklings- och fältforskningsenheten, UFFE och deras arbetsuppgifter. En sådan kartläggning kan förhoppningsvis bringa mer klarhet och förståelse över det arbete som bedrivs, samtidigt som personalens olika arbetsuppgifter lyfts fram.

UFFE's verksamhet är i ständig förändring vilket gör att denna studie kommer att visa på de rådande förhållandena under hösten 2005. Studien är en ögonblicksbild över verksamheten som den ser ut i detta nu. På grund av de snabba förändringarna kommer studien inte att kunna användas på lång sikt, däremot kan den vara av värde för medarbetarna på UFFE samt andra som vill veta mer om verksamheten. Studien är genomförd inom ramen för min socionompraktik på UFFE.

2. Syfte

Studien ska genomlysna de befattningar som finns på UFFE, hur verksamheten finansieras, vilka arbetsuppgifter som utförs samt hur tjänstekonstruktionerna ser ut.

3. Metod

Val av datainsamlingsmetoder

För att kunna besvara studiens syfte har jag valt att göra halvstrukturerade kvalitativa intervjuer med samtliga medarbetare som hade någon form av tjänst på UFFE under andra halvåret 2005. Valet av datainsamlingsmetod, med kvalitativa intervjuer i stället för att skicka ut enkäter till samtliga medarbetare, beror på att den förstnämnda metoden tycktes passa studiens syfte bättre och dessutom ge mer information och fylligare svar. Under intervjuerna kunde frågor ställas med relevanta följdfrågor till informationsrika personer. Jag delade även ut tidmätningsscheman till samtliga medarbetare där de skulle fylla i sina arbetsuppgifter under ett visst antal dagar.

Tillvägagångssätt

Studien bygger dels på 13 intervjuer med samtliga UFFE-medarbetare och dels på tidmätningsscheman som delades ut till alla medarbetare. Samtliga intervjuer spelades in på band för att viktig information inte skulle gå förlorad. Materialet från alla intervjuerna har sedan skrivits ut för att ge en bättre överblick. En intervju kan skrivas ut på olika sätt. Man kan t.ex. välja att skriva ut intervjun ordagrant eller så kan man återge intervjun i en mer redigerad form med en skriftspråklig utformning. Jag valde den senare metoden därför att intervjuerna endast ska användas för att belysa de olika arbetsuppgifter som var och en i arbetsgruppen har.¹

Disposition

Studien är uppdelad i två avsnitt. I det första avsnittet ges dels en bakgrund till FoU-verksamheten inom socialt arbete i allmänhet och UFFE's verksamhet i synnerhet. Detta för att ge en bild av varför det ansågs vara av vikt att starta upp och driva en sådan verksamhet. Sedan följer ett avsnitt där personalens befattningar, deras utbildning, könsfördelningen på

¹ Kval, S (1997), *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund, Studentlitteratur.

arbetsplatsen, ålder samt hur länge de har arbetat inom UFFE's verksamhet redovisas. Studien belyser även tjänstekonstruktionerna samt arbetsuppgifterna. För att få ett ytterligare perspektiv delades tidmätningsscheman ut till alla medarbetare. Tidmätningsscheman skulle fyllas i under fyra dagar under en tvåveckors period. Tidmätningen fungerade som ett komplement till intervjuerna samtidigt som den visar arbetstidsfördelningen.

På UFFE arbetar man med forsknings- och utvecklingsarbete. Detta innebär bl.a. medverkan i olika projekt. För att tydliggöra detta ges en kortfattad beskrivning av projekten samt UFFE's medverkan i dem.

4. Kort historik

FoU i socialtjänsten

I början på 1970-talet, aktualiserades behovet av en vardagsnära uppföljnings- och utvärderingsverksamhet för socialtjänstens olika grenar. Det man ville förändra var gamla förlegade synsätt på gruppen klienter. Socialtjänsten skulle inte vara en kontroll- och uppfostringsmyndighet åt socialt missgynnade utan man skulle lägga fokus på begrepp som normalisering, delaktighet, helhetssyn, demokrati och solidaritet. Socialtjänstens verksamhet och dess utveckling skulle grundas på kunskap och vetenskapliga rön. Förändringen skulle åstadkommas bl.a. genom en välutbildad och professionell yrkeskår som skulle bli bättre på att genomföra utvärderingar och kunskapsuppbyggnad, tanken var också att klienternas röster skulle höras bättre och tydligare. Ett steg på vägen till dagens FoU-verksamhet var då man under 1970-talet inrättade professorsbefattningar i socialt arbete.²

De första tankarna kring FoU i socialt arbete började på 1970-talet men det var först under 1990-talet som verksamheten började växa på allvar i Sverige. Det finns olika förklaringar till varför man började bedriva FoU-verksamheter. En förklaring är att de flesta FoU-enheter tillkommit under en tid då anslagen till offentliga verksamheter minskade och man började ifrågasätta offentliga verksamheters effektivitet och däribland även socialtjänsten. Utvecklingen av FoU-verksamheter inom socialt arbete kan ses som uttryck för en förhoppning om en ökad kontroll av verksamheterna, deras effektivitet och kvalitet. Ett annat motiv skulle kunna vara att utveckla och förbättra arbetsvillkoren för dem som jobbar inom socialt arbete. Man ville även ha bättre koll på det ekonomiska läget samt att politiska beslut lättare skulle kunna genomföras.³ De praktiska forskningsmiljöer man ville bygga upp med hjälp av FoU-enheter i socialt arbete sågs som komplement till forskningsinstitutionerna vid universiteten.

Hösten 2005 fanns det 42 FoU-enheter (fältforsknings- och utvecklingsenheter) inom välfärdsområdet i hela landet.⁴

UFFE's historia

År 1993 inkom en tjänsteskrivelse, undertecknad av den dåvarande socialdirektören i Umeå, Anders Blom. I skrivelsen presenteras vad som låg till grund för projektet med att starta en FoU-enhet inom socialt arbete samt en del motiv till varför det borde göras en satsning på

² http://www.fouvalfard.org/fou_historik.htm

³ Blom, B och Hyvönen, U (2004). "FoU i det sociala arbetets tjänst – utkast till en tankeram." I: Hyvönen, U, Blom, B & Westerberg, K (red.). *FoU i det sociala arbetets tjänst*. Umeå: Umeå kommun

⁴ <http://www.fouvalfard.org/>

fältforskning och kunskapsutveckling inom socialtjänsten i Umeå.⁵ Som motiv angavs bl.a. ”den offentliga sektorns ifrågasatthet och uppluckrande monopolställning och det därmed ökade behovet av att följa upp, utvärdera och kvalitetsmäta de offentliga tjänsterna för att ge allmänheten och beslutsfattare svar på frågor om vilken nytta och funktion verksamheten faktiskt fyller”.⁶ Andra motiv som angavs var att personalen skulle vara mer insatt i kvalitetsfrågor och kunna hitta nya alternativa lösningar på ”gamla”, vanliga problem. Socialtjänsten bör även lägga stor vikt vid nytänkande och detta för att man ska kunna upprätthålla service och god kvalitet.⁷

Socialnämnden beslutade att projektet kunde dras igång, i oktober 1993. Socialstyrelsen gick in och stöttade projektet under en tvåårs period från våren 1994. En forskningsledare tillsattes och kort därefter fick verksamheten namnet UFFE, Utvecklings- och fältforskningsenheten vid Umeå socialtjänst.⁸

UFFE's verksamhetsidé och organisering

Utvecklings- och fältforskningsenheten i Umeå är sedan 1996 en permanent FoU-enhet vid Umeå socialtjänst men drivs i nära samarbete med Umeå universitet, Institutionen för socialt arbete. UFFE har som ambition att vara en knutpunkt mellan forskning och praktik och genom denna position bidra till en kunskaps- och verksamhetsutveckling inom socialtjänsten. Man strävar efter en balans mellan teori och praktik och mellan forskning och verksamhetsutveckling.⁹

UFFE presenteras som en FoU-enhet ”i det sociala arbetets tjänst”, det betyder att man har ett deltagarorienterat arbetssätt där ambitionen är att sträva efter klientnytta. Med det menas att kvalitetssträvan utgår från klient/brukarperspektiv. UFFE erbjuder även stöd och handledning till olika projekt för att stimulera lärande och kompetensutveckling inom socialtjänsten. En viktig uppgift för UFFE är att medverka till ett ömsesidigt erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan forskare/lärare, studenter och den praktiska verksamheten i socialtjänsten. Detta sker bl.a. genom olika forsknings- och utvecklingsprojekt, i seminarier samt olika utbildningsaktiviteter.¹⁰

UFFE har för närvarande tre prioriterade områden, s.k. profilområden inom vilka det sker långsiktig kunskapsutveckling och dessa är; *kunskapsbaserad prevention, utvärderingens teori och praktik samt organisation och lärande.*

Kunskapsbaserad prevention; ”syftar till att stärka det preventiva arbetets vetenskapliga förankring och att medverka till en kunskaps- och kompetensutveckling inom området.”

Utvärderingens teori och praktik; ”syftar till en utveckling av utvärderingskompetens i organisationen”.

Organisation och lärande; ”arbetar med lärande och kunskapsfrågor inom socialtjänstens verksamhet.”¹¹

Naturligtvis utförs en mängd arbetsuppgifter som inte inryms inom dessa profilområden.

⁵ Hyvönen, U (2004). ”Historien om UFFE.” I: Hyvönen, U, Blom, B & Westerberg, K (red.). *FoU i det sociala arbetets tjänst*. Umeå: Umeå kommun

⁶ Ibid. s 11

⁷ Ibid. s 11

⁸ Ibid. s 12

⁹ <http://www.umea.se/uffe>

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

5. UFFE-verksamheten hösten 2005

Vilka är de som arbetar på UFFE?

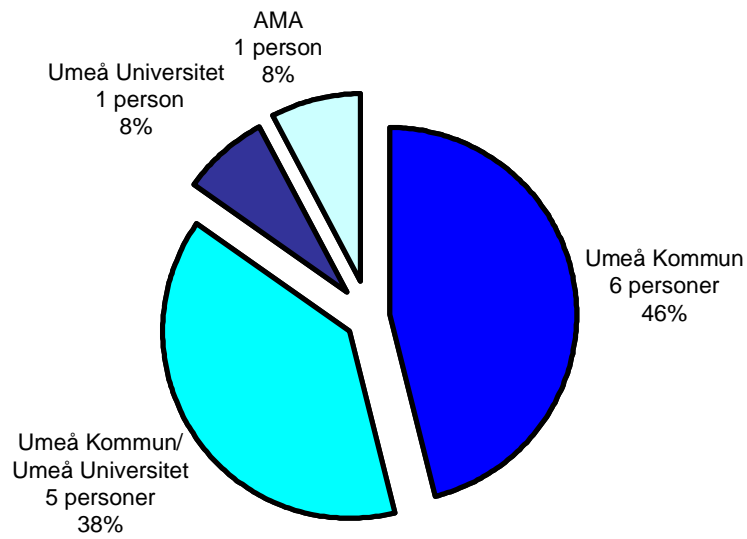
Hösten 2005 arbetade tretton personer på UFFE. Av dessa tretton var sex personer anställda av Umeå kommun. En av de tretton var anställd av Umeå universitet och en hade anställning via AMA (arbetsmarknadsavdelningen). Fem personer hade en kombinationstjänst vilket innebär att det finns ett avtal, en avtalsreglering, mellan Umeå kommun och Umeå universitet. En del av finansieringen kommer via externa medel och en del kommer via interna medel. Se figur 1.

UFFE's arbetsgrupp består av personer med varierande yrkesbakgrund och utbildning. Tabellen nedan visar befattningarna för samtliga tretton medarbetare och vilken utbildning de har. I tabellen går det även att utläsa könsfördelningen bland personalen samt hur länge de har arbetat på UFFE.

Befattning	Utbildning	Kön	Tid på UFFE
Forskningschef	Socionom, Fil. dr. i socialt arbete	Man	8 år
Profilledare	Psykolog, Fil. dr. tillämpad psyk.	Kvinna	5 år
Profilledare	Socionom, Fil. dr. i socialt arbete	Man	2 månader
Profilledare	Socionom / doktorand	Man	8 år
FoU-lektor/Docent	Socionom, Fil. dr. i socialt arbete	Man	3 år
Forskare	Socionom, Fil. dr. i socialt arbete	Kvinna	5 år
FoU-assistent	Socionom	Kvinna	5 år
FoU-assistent	Socionom, Mag. socialt arbete	Kvinna	6 månader
FoU-assistent	Socionom	Kvinna	1 år
FoU-assistent/ Samordnare	Auktoriserad socionom, Mag. socialt arbete	Kvinna	5 år
Samordnare	Socionom, Mag. socialt arbete	Kvinna	6 år
Proj.ledare/Doktorandtjänst	Socionom / doktorand	Kvinna	2 år
Doktorandtjänst	Psykolog	Kvinna	1 år

Av tretton anställda är nio medarbetare kvinnor och fyra medarbetare män. Medelåldern bland de anställda är 43 år varav den yngsta är 30 år och den äldsta är 57 år. Medelåldern bland de manliga anställda är 46 år och medelåldern bland de kvinnliga anställda är 41 år.

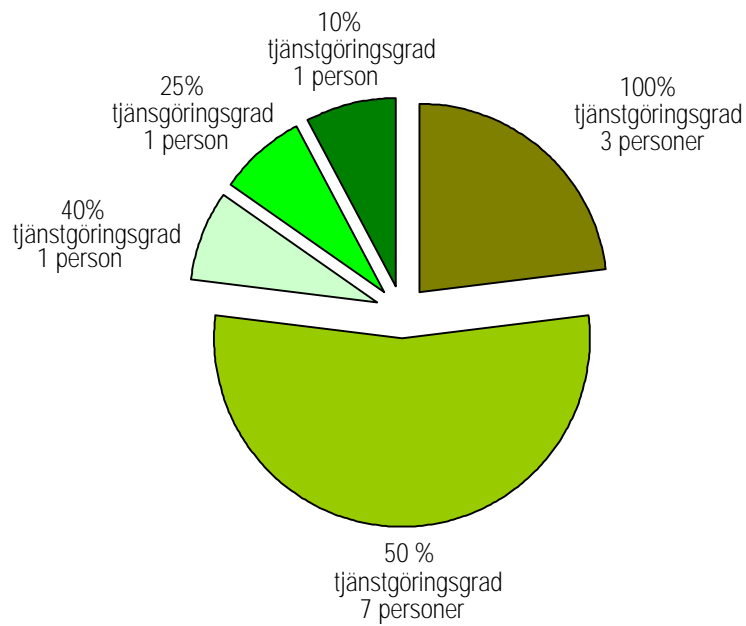
Huvudman för anställning



Figur 1. Procentuell fördelning av de aktuella huvudmännen för anställningen och antalet personer på UFFE.

Tjänstgöringsgraden varierar stort på UFFE. Tre personer arbetar heltid på enheten, de andra har varierande tjänstgöringsgrad.

Tjänstgöringsgrad



Figur 2. Tjänstgöringsgrad i procent för UFFE-anställda.

Vilka arbetsuppgifter har de?

Forskningschefen (100 %): Den högst ansvarige inom verksamheten är forskningschefen. Han är anställd på heltid och har haft befattningen sedan 1997. Som enhetens chef har han personalansvar och budgetansvar, det handlar om anställningar för medarbetare och lönefrågor samt att hålla reda på de olika konton som finns inom verksamheten. Det ingår relativt mycket administrativa uppgifter i befattningen. Han har även en arbetsledande funktion där han ska finnas till hands för de anställda och kunna hjälpa och stödja dem i olika sammanhang. Forskningschefen är också med och förhandlar om olika projekt- och utvärderingsuppdrag. Han ska även ha en överblick över hela verksamheten och vara en samordnare av olika projekt. Som forskningschef är han mer eller mindre delaktig i alla pågående projekt och har det övergripande ansvaret över dem. Just nu finns det ca 15-20 pågående projekt som är knutna till UFFE på ett eller annat sätt. Forskningschefen kan både ha en handledande och arbetsledande roll som formellt ansvarig för projekten samt medverka i olika styrgrupper knutna till projekten. Forskningschefen bedriver även egen forskning och handledning av doktorander. Forskningschefen har arbetat mycket med BBiC (barns behov i centrum), som är ett forskningsområde på ett internationellt plan. På ett nationellt plan har han också medverkat i utvärderingar i försökskommuner. Umeå kommun kommer att införa BBiC i sin verksamhet inom kort.

Som tidigare nämnts är forskningschefen mer eller mindre involverad i samtliga projekt knutna till UFFE. Ett projekt som visserligen är avslutat nu men där projektformen övergått till ett utvärderingsskede är KiN-projektet. Forskningschefens uppgift är nu att strategiskt driva vidare de erfarenheter och det som åstadkommit inom projektet vidare in i den ordinarie verksamheten. Inom LEVA-projektet finns forskningschefen med på ett hörn eftersom att det är han som ansvarar för den verksamhet som sköter genomförandet av undersökningen. Han har dock bara ett övergripande ansvar för projektet. TILDA-projektet är en annan storskalig satsning inom Umeå kommun och där UFFE är inblandad på flera olika nivåer. Forskningschefen är adjungerad till TILDA styrgrupp och finns med på samtliga nivåer. Han medverkar bl.a. i en beredningsgrupp tillsammans med andra personer inom socialförvaltningen. Det finns också ett TILDA-utvärderingsråd på UFFE där forskningschefen tillsammans med några av de andra medarbetarna granskar de TILDA-ansökningar som kommit in.

Profilledare (40 %): Profilledaren för profilmråde "organisation och lärande" är heltidsanställd på Umeå Universitetet, institutionen för psykologi, men har en kombinationstjänst på UFFE. Som profilledare för ett av de tre profilmrådena har hon i uppgift att igångsätta och bedriva forskning och utvecklingsarbete i stort. Mer konkret så handlar det om att knyta kontakter, söka pengar, sätta igång projekt, forska men också om att föra tillbaka forskningsresultat i verksamheten vilket är en viktig del.

För närvarande bedriver profilledaren mycket forskning. Hon är också handledare åt en doktorand på psykologiska institutionen. Till arbetsuppgifterna ingår även att gå igenom olika databaser som samlats in under tidigare projekt. En av databaserna är från KiN-projektet där alla i socialtjänsten svarade på frågor om kunskap och lärande. Hon medverkar även i projekt inom tre olika områden. *Arbetsmiljö och hälsa* är ett område. *Lärande och utveckling* är ett annat, *ledarskap och organisation* är det tredje området och sedan är organisation en specifik fråga som är kopplad till de andra tre områdena.

Profilledaren är med i ett större projekt på institutionen för psykologi som ska heta "BUSS-barn och ungdomar i socialtjänsten och skolan" och där sitter hon med i styrgruppen. Det är ett samarbete där UFFE är inblandad.

Profilledare (50 %): Som profilledare för preventionsprofilen har han i uppgift att utveckla kunskaperna och göra studier inom förebyggande socialt arbete. Det kan vara inriktat till både ungdomar, äldre, missbruk osv. Till arbetsuppgifterna ingår det att göra en programskrift om UFFE's perspektiv på förebyggande socialt arbete.

En av de viktigaste uppgifterna som profilledaren har just nu, är att genomföra utvärdering av TILDA-projektet. Han är utvärderingsansvarig för hela projektet. TILDA-projektet riktar sig mot preventivt arbete till barn och ungdomar och deras familjer, företrädesvis barn och unga i utsatta livssituationer men även mer allmänpreventivt socialt arbete som ska vara gränsöverskridande mellan förvaltningar, verksamheter och yrkesgrupper. Inom ramen för TILDA håller han även på att utforma dokumentationsformulär som ska delas ut till dem som ingår i utvärderingens urval.

Profilledare (10 %): De huvudsakliga arbetsuppgifterna som profilledaren har är att organisera inför seminarieserien som finns på UFFE samt att vara seminarieledare under själva seminariet. Han har i uppgift att vara kontaktlänken till dem som vill lägga fram något i seminarieform, men också att söka rätt på personer som har något intressant att berätta om. Till uppgiften som seminarieledare hör även att förbereda sig med synpunkter och argument inför varje seminarium. Syftet med seminarieserien är att den ska bidra till en positiv utveckling och återkoppling mellan teori/forskning och det praktiska sociala arbetet.

FoU-ektor (25 %): Det finns en tidsbegränsad befattning som adjungerad FoU-ektor på UFFE. I överenskommelsen kring adjungeringen framgår det att FoU-ektorn har tre huvudsakliga arbetsuppgifter. Den ena är att han ska skriva färdigt rapporten från KiN-projektet då avrapporteringen inte harns med under projektiden. Rapporten ska handla om och beskriva utvecklingsprojekt som bedrevs på KRUT under KiN-projektet. Den andra uppgiften är att återkoppla till socialtjänsten, erfarenheterna från projektet om KRUT. Den tredje uppgiften är att han ska skriva en programskrift om profilmrådet *utvärderingens teori och praktik*. Programskriften ska visa på de teoretiska grunderna och hur man har tänkt jobba med att utveckla det här området inom UFFE.

Forskare (50 %): Forskarens huvudsakliga arbetsuppgift är att bedriva forskning och forskningsuppdragen är ständigt varierande. Just nu håller forskaren på med en studie där hon fått i uppdrag av chefen för äldreomsorgen att göra en utvärdering av det man kallar "husdjursförsöket". Det är tre seniorboenden för dementa i Umeå där man har provat att ha hundar som vistats på boendena. Husdjursförsöket ingår i vad man kallar en aktivitet i ett övergripande projekt som socialförvaltningen, socialtjänsten och kulturförvaltningen driver gemensamt och det handlar om kultur för äldre och om äldres hälsa. Hon har fått i uppdrag att undersöka hur det här försöket fallit ut. Förutom studien är forskaren med i UFFE's TILDA-utvärderingsråd.

FoU-assistent (50 %): Som FoU-assistent har man varierande arbetsuppgifter. En av dem som arbetar som FoU-assistent arbetar mycket med olika etikutbildningar. Hon ansvarar för "etikrundan". Etikrundan är en utbildning som sträcker sig över en hel dag och där man får bekanta sig med tankesätt, i hur man praktiskt kan diskutera etikfrågor så att man kommer ner på en nivå där diskussionen faktiskt praktiskt löser problemen. Efter första dagen så träffas man tre gånger till i seminarier och då läser man boken som hör till föreläsningen. Sättet att se

på etik bygger på tre dimensioner och för varje träff är en dimension i fokus. FoU-assistentens uppgift inom etikrundan är att organisera utbildningen och planera samt genomföra de tre seminarierna. Det finns ännu en etikkurs och den heter ”etikrundan light”. Den bygger på samma principer som etikrundan men den är något komprimerad. En av de bestående uppgifterna som ingår i FoU-assistentens uppgift är att administrera ”socialetik.nu”, det är en hemsida, ett diskussionsforum för etik. Utöver arbetet kring etikrundan är hon också med i UFFE’s TILDA-utvärderingsråd.

FoU-assistent (50 %): Den andra FoU-assistenten håller på med en aktstudie om ungdomar som har varit institutionsplacerade. Hon ska ta reda på hur länge ungdomarna varit institutionsplacerade och orsaken till att de blev placerade. Hon ska även titta på om syftet med placeringen var uppnådd vid avslutad placering. Sedan ska hon undersöka vad som hände efter placeringens slut, om ungdomarna fått någon annan insats. I arbetet med aktstudierna ingår inläsning av aktmaterialet. FoU-assistenten medverkar också i LEVA-projektet och sammanställer statistik. Även hon medverkar i UFFE’s TILDA-utvärderingsråd. TILDA-utvärderingsråd syftar till att hjälpa dem som fått pengar via TILDA att utvärdera sin verksamhet.

FoU-assistent (100 %): Den tredje FoU-assistenten håller på med en utvärdering utav ett arbete, där hon utvärderar länsamordningen av det alkohol- och drogförebyggande arbetet i Västerbotten samt det förebyggande arbetet som har utvecklats ute i kommunerna. Det är sammanlagt 13 kommuner som har haft samordnare anställda. Utvärderingen kommer att framföras i rapportform och ska presenteras för politiker på länsnivå samt kommunala politiker och för/till samordnarna. Förutom arbetet med utvärderingen sitter hon också med i UFFE’s TILDA-utvärderingsråd. Hon ska även vara rapporthandledare för ett antal studenter från socionomprogrammets tredje termin. Uppdraget kommer från Umeå Universitet till UFFE.

FoU-assistent (50 %) Praktikcentrumsamordnare (50 %): En person på UFFE har en delad tjänstgöring där hon arbetar halvtid som FoU-assistent och halvtid som Praktikcentrumsamordnare. Som praktikcentrumsamordnare har hon i uppgift att handleda och följa upp praktikanter inom socialtjänsten, hålla i introduktionen för praktikanterna, vara stöd åt praktikhandledare samt fånga upp deras behov av fortbildning. Hon är även sammankallande i ett utbildningsråd som syftar till att utveckla praktikcentrums verksamhet. I utbildningsrådet ingår även personer från Umeå Universitet (Institutionen för socialt arbete), representanter från socialtjänsten samt en förvaltningsrepresentant. En annan central uppgift som samordnaren har är att rekrytera handledare för praktikanter och fältstudenter, dessutom har hon i uppgift att samordna studiebesök för studenter från socionomprogrammets termin 4. En av arbetsuppgifterna är att samla in C-uppsats idéer från kommunen och sammanställa dessa i en katalog som senare presenteras för socionomstudenterna i termin 7 och för psykologstudenterna på organisationspsykologi.

Som FoU-assistent har hon väldigt olika arbetsuppgifter. Dels ansvarar hon för administrativa uppgifter rörande UFFE’s verksamhet exempelvis löneadministration och fakturering. Hon medverkar även i UFFE-styrgrupp och TILDA-utvärderingsråd. Till hennes arbetsuppgifter hör även att vara webbmaster för UFFE’s och praktikcentrums hemsidor.

Länssamordnare (50 %) Kommunsamordnare (50 %): En person har en delad tjänstgöring där hon arbetar som länssamordnare för alkohol- och drogförebyggande arbete för hela länet på den ena halvan och som kommunsamordnare inom samma frågor på den andra halvan. Uppdraget som länssamordnare kommer via socialdepartementet och uppdraget som

kommunsamordnare kommer via Umeå kommun. De två olika uppdragen har väldigt stora likheter med varandra bl.a. för att båda uppdragen har fokus på alkohol- och drogfrågor samt preventiva åtgärder. Till arbetsuppgifterna som länsamordnare ingår bl.a. att administrera en hemsida, leda ett nätverk där länets samtliga kommuner och kommunsamordnare ingår och samverka med andra aktörer på länsnivå. Det är mycket planering och uppföljning, i och med det så blir det ganska mycket administrativa uppgifter. Dessutom ingår hon i ett nationellt nätverk av länsamordnare där syftet är att bygga nätverk mellan länen. Länsamordnartjänsten är på länsnivå med nationella nätverk och kommunsamordnartjänsten är på lokal nivå med lokala nätverk.

Som kommunsamordnare arbetar hon med politiker, chefer inom olika förvaltningar och andra lokala aktörer. Det handlar om att knyta kontakter med alla som på något sätt är berörd av frågan. Arbetet utgår från ett alkohol- drog- och brottsförebyggande program som antagits på politisk nivå och som ska integreras i kommunens verksamheter. Umeå är också en nationell försökskommun. Det innebär att Umeå är en av sex kommuner i landet som får ett särskilt utvecklingsstöd av staten/socialdepartementet och att utvecklingsarbete utvärderas. Det är försökskommunsuppdraget som är hennes huvuduppdrag under projektåren. Umeå är en stor kommun så man har valt ut vissa områden som man skulle vilja ha hjälp att utveckla. Ett område handlar om studenter och samverkan mellan kommunen och Umeå universitetet. Där finns det en arbetsgrupp som arbetar med studenter och alkohol- och drogprevention, bl.a. är kårerna och studenthälsan involverade och det pågår olika aktiviteter.

Inom UFFE medverkar hon i arbetsgruppen kring LEVA-projektet, enkätgruppen men även hur materialet kan användas praktiskt ute i verksamheter.

Projektleddare/Doktorand (50 %): En person har en delad befattning som projektleddare för LEVA, levnadsvaneundersökningen och som doktorand på Institutionen för socialt arbete. Hon är ensam anställd inom LEVA-projektet som syftar till att undersöka högstadies- och gymnasieungdomars levnadsvanor. Uppgifterna är många och varierar i takt med undersökningens gång. Från början ska information skicka ut till de skolor som ska ingå i undersökningen, lärare, elever samt deras föräldrar. Lösenord och instruktioner måste också delas ut till lärarna så att undersökningen kan genomföras. Just nu pågår enkätundersökningen och då är det mer att finnas till hands och svara på frågor som dyker upp från de berörda. Efter enkäterna kommer in övergår arbetet till bearbetning av resultaten och det innebär en del arbete med datafiler. Därefter ska resultaten in i rätt statistikprogram och koda om.

Resultaten bearbetas genom att det görs olika resultatpresentationer för de enskilda skolorna, för de enskilda kommunerna och för hela regionen i stort. Det blir att ta fram resultat för varje fråga, för varje skola och för varje årskurs, kille/tjej o.s.v. Efter det är det en stor presskonferens där resultaten presenteras för regionen. Därefter skickas resultaten till alla intressenter, från rektorer till fritidsgårdschefer, till politiker. På politikernivå vill man ha/är man intresserad av kommuns totala resultat och inte varje enskild skolas resultat. Sedan påbörjas arbetet med att åka runt och ge muntliga presentationer av resultaten. Då är det framför allt för förvaltningsledningarna och de politiska nämnderna men besök genomförs också i kranskommunerna och kommundelarna där resultaten för just de kommunerna presenteras.

Därefter påbörjas nästa års enkät till levnadsvaneundersökningen och de förberedelser som hör till. Arbetet med LEVA-projektet stannar aldrig upp och arbetet med de olika årens undersökningar överlappar varandra. Förutom det direkta jobbet med LEVA håller hon på att

ta in offerter från olika företag som har webb baserade enkäter, med bra lösningar för att kunna presentera resultaten via webben i framtiden.

Doktorand (50 %): En medarbetare på UFFE är doktorand på institutionen för psykologi vid Umeå Universitet. Inom ramen för doktorandtjänsten har hon en del som är knuten till UFFE. Som doktorand så ska hon forska och det är de huvudsakliga arbetsuppgifterna. Sedan ska alla doktorander undervisa på 20 %, men inom ramen för hennes doktorandtjänst är det 10 % undervisning och sedan ska 10 % utgöras av projekt eller arbete inom socialtjänsten.

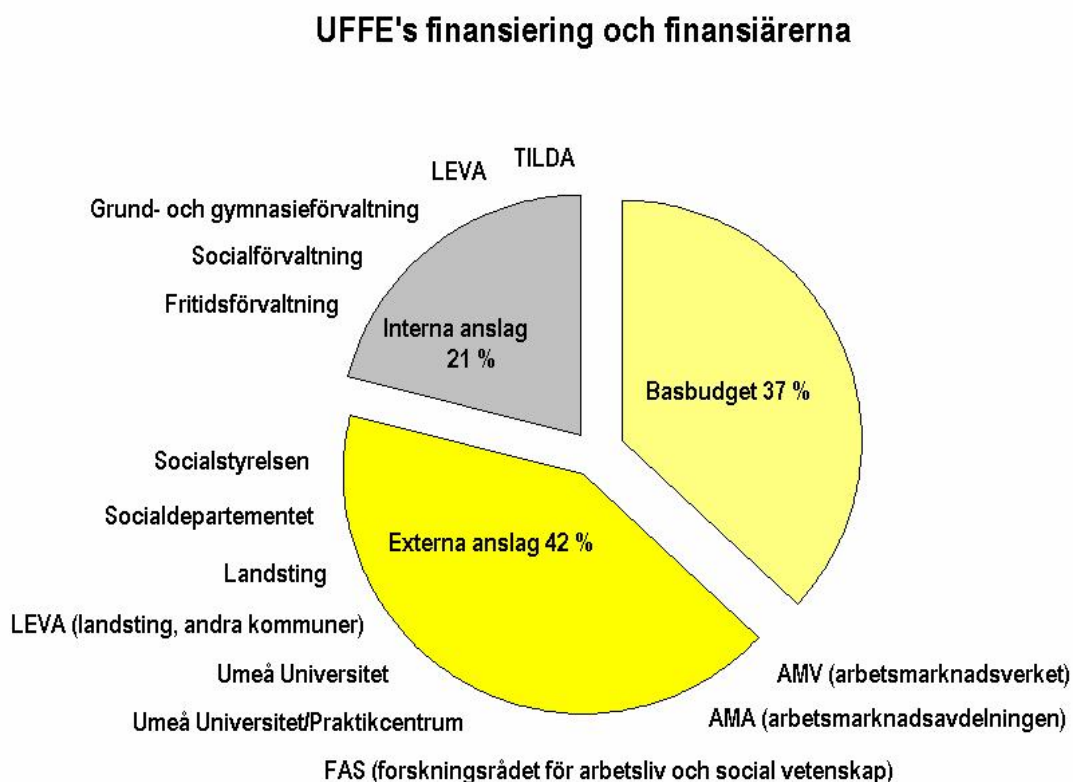
Inom den delen av hennes arbete, som är knutet till UFFE, bedriver hon forskning omkring chefer/ledare, främst enhetschefer, inom socialtjänsten i Umeå kommun. De är överbelastade, har mycket sjukskrivningar, hög personalomsättning och det finns sårigheter med att rekrytera personal till dessa tjänster. Hon ska utifrån socialtjänstens önskemål titta närmare på de här problemen.

En enkät ska delas ut till alla enhetschefer och den ska i sin tur vara till hjälp för att kunna göra vidare intervjuer. Sedan ska hon följa de nyanställda cheferna och intervju dem under en längre tid, eventuellt under ett par tre år. Intervjuer ska genomföras med de nyanställda cheferna i början och sedan kommer hon att ha kontinuerlig kontakt med dem för att följa deras utveckling.

Hur finansieras UFFE-verksamheten?

UFFE's totala omsättning är ca 3,7 mnkr för år 2005. Verksamheten finansieras med en basbudget på 1,435 mnkr/år. Detta utgör kostnaderna för 2,62 heltidsarbetande, årsarbetare inklusive driftskostnader (resor, telefon, litteratur m.m.). Övrig finansiering kommer via;

- externa anslag, projektmedel i huvudsak
- interna anslag, från kommunen



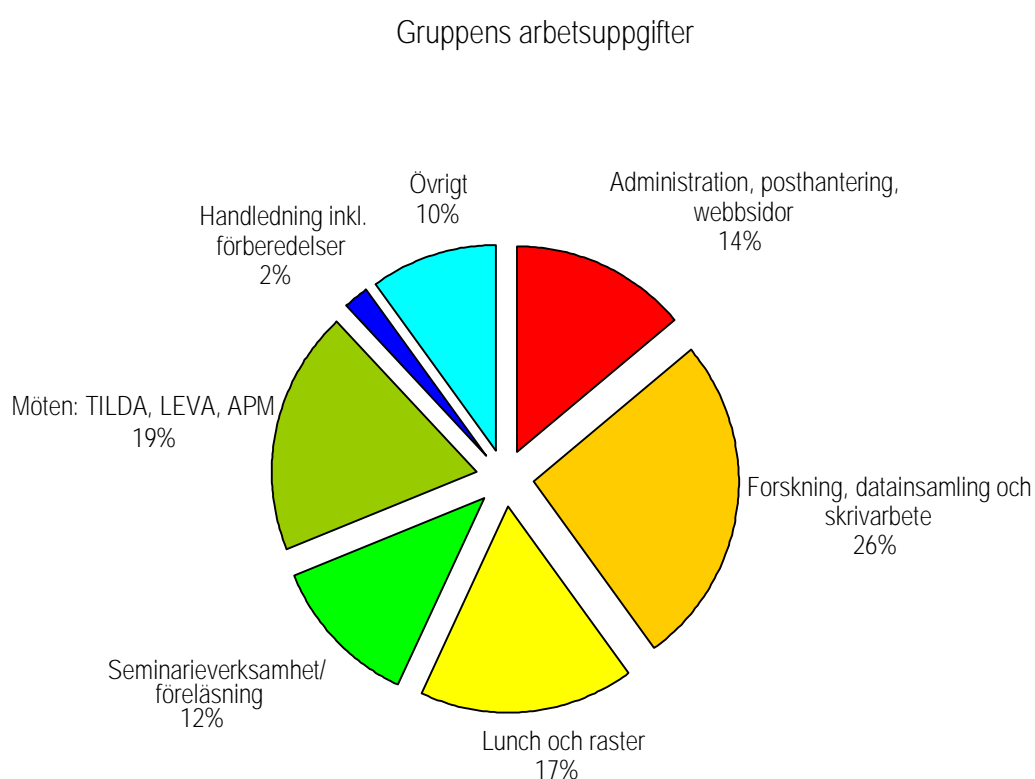
Figur 3. Procentuell fördelning av UFFE's budget för år 2005; basbudget, extern finansiering och interna anslag samt finansiärerna.

6. Tidmätningen

Hur använder UFFE-medarbetarna sin arbetstid?

För att få ytterligare ett perspektiv till studien har tidmätningsscheman delats ut till samtliga tretton medarbetare på UFFE där personalen fick i uppgift att fylla i sina arbetsuppgifter och sysselsättning under fyra dagar. De skulle även fylla i var de arbetade, vem/vilka de arbetade med och sedan hur långt tillbaka i tiden aktiviteten var inplanerad.

Av tretton utdelade scheman lämnades tolv ifyllda scheman tillbaka. Av dessa tolv inlämnade scheman hade sju personer fyllt i scheman för fyra dagar. Fyra personer hade fyllt i scheman under två dagar och en person hade fyllt i schemat för en arbetsdag.



Figur 4. Arbetsuppgifternas fördelning. Procentuell fördelning av de olika arbetsuppgifterna som genomfördes under undersökningsperiodens 261 arbetstimmar.

Förklaring till figur 4.

Administrativa arbetsuppgifter, post och telefon innefattar arbetsuppgifter: posthantering/e-posthantering, telefon, budgetarbete, webbadministration.

Forskning, datainsamling och skrivarbete innefattar arbetsuppgifter: rapport, bok, verksamhetsplan, ansökan, aktstudie, C-uppsatsarbete, mm.

Seminarieverksamhet/föreläsning innefattar medverkan, deltagande samt förberedelse för seminarier och föreberedelse av föreläsning.

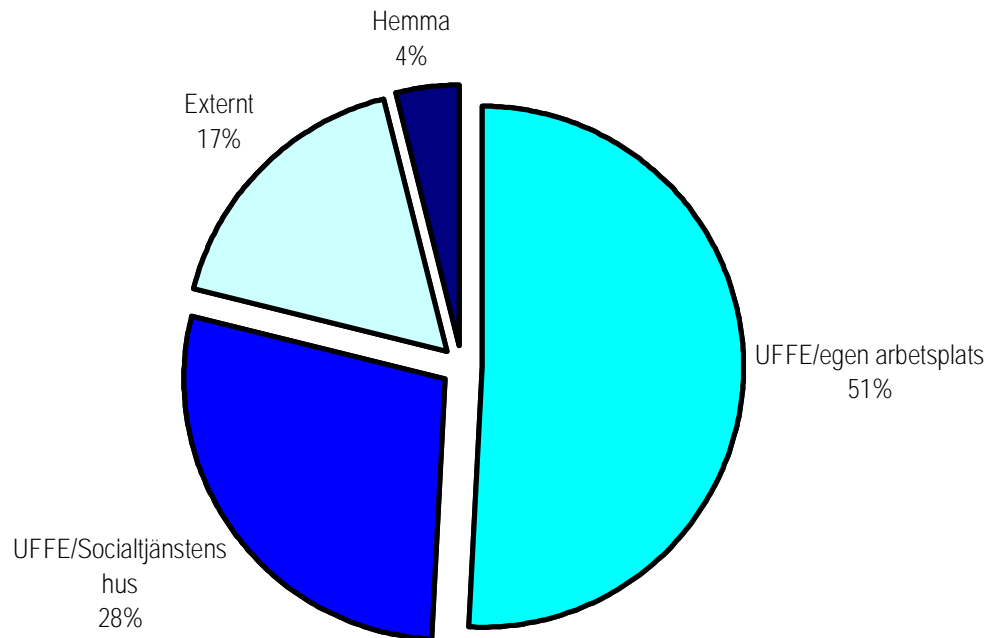
Möten ex. TILDA, LEVA, APM innefattar medverkan, deltagande och förberedelse inför möten i TILDA, LEVA, APM (arbetsplatsmöten), styrgrupp mm.

Handledning inkl. förberedelser innefattar arbetsuppgiften att handleda och föreberedelse av dessa handledningstillfällen.

Lunch och raster innefattar lunchrast även arbetslunch och rast där man uppgett ha haft samtal rörande arbetet.

Övrigt innefattar bl.a. tjänsteresa, massmediakontakt, friskvård, installerande av dataprogram, samtal med chef.

Var arbetade man?

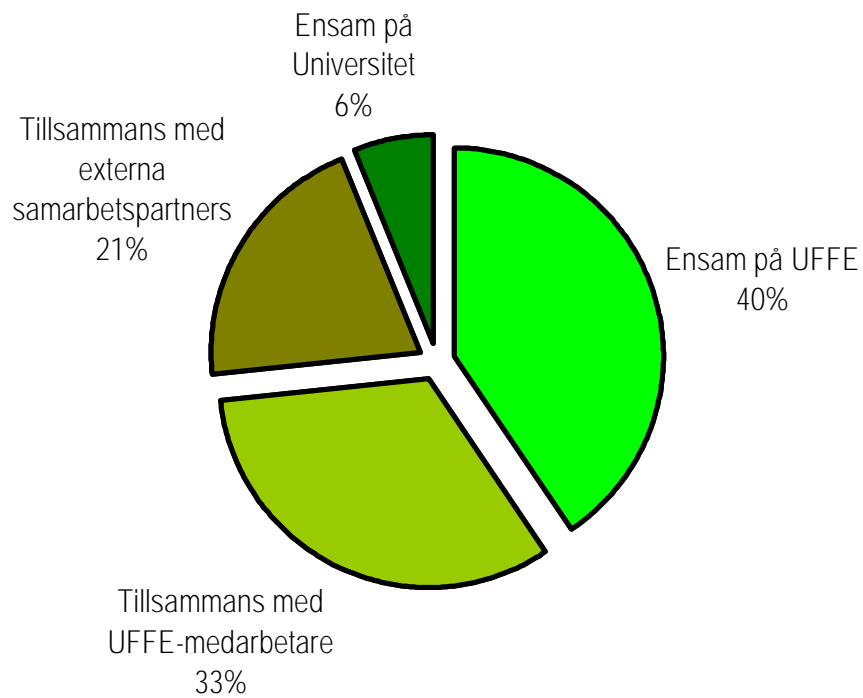


Figur 5. Var tillbringade UFFE-medarbetaren arbetsdagen.

Förklaring till figur 5

Procentuell fördelning av tiden (totalt 221 arbetstimmar) fördelat på egen arbetsplats (eget kontor), UFFE/socialtjänstens hus, arbetade hemma eller på plats utanför socialtjänstens hus t.ex. möte på SLK, landstingshuset, Socialstyrelsen, Socialdepartementet.

Tillsammans med vem?

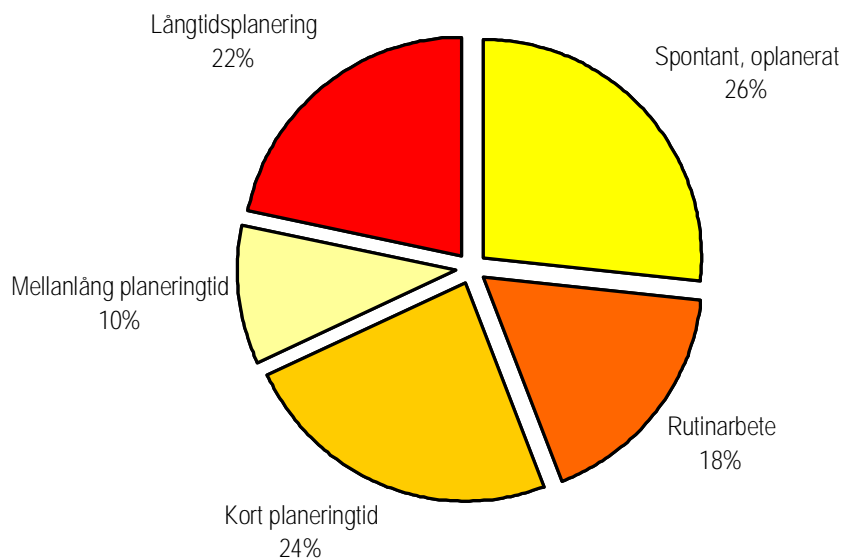


Figur 6. Vem tillbringade UFFE-medarbetaren sin arbetstid tillsammans med.

Förklaring till figur 6

Procentuell fördelning av totalt 109 svar uppdelat på; ensam på UFFE (eget rum), ensam på universitetet, tillsammans med UFFE-medarbetare, tillsammans med externa samarbetspartners.

Planerat sen när?



Figur 7. Planering av arbetet.

Förklaring till figur 7

Procentuell fördelning av arbetsuppgifternas (totalt 147 arbetsuppgifter) planeringstid uppdelat på spontant/oplanerat, rutinarbete, kort planeringstid 1-7 dagar, mellanlång planeringstid 8-29 dagar, och lång planeringstid 30 dagar och mer.

7. De stora samverkansprojekten vid UFFE

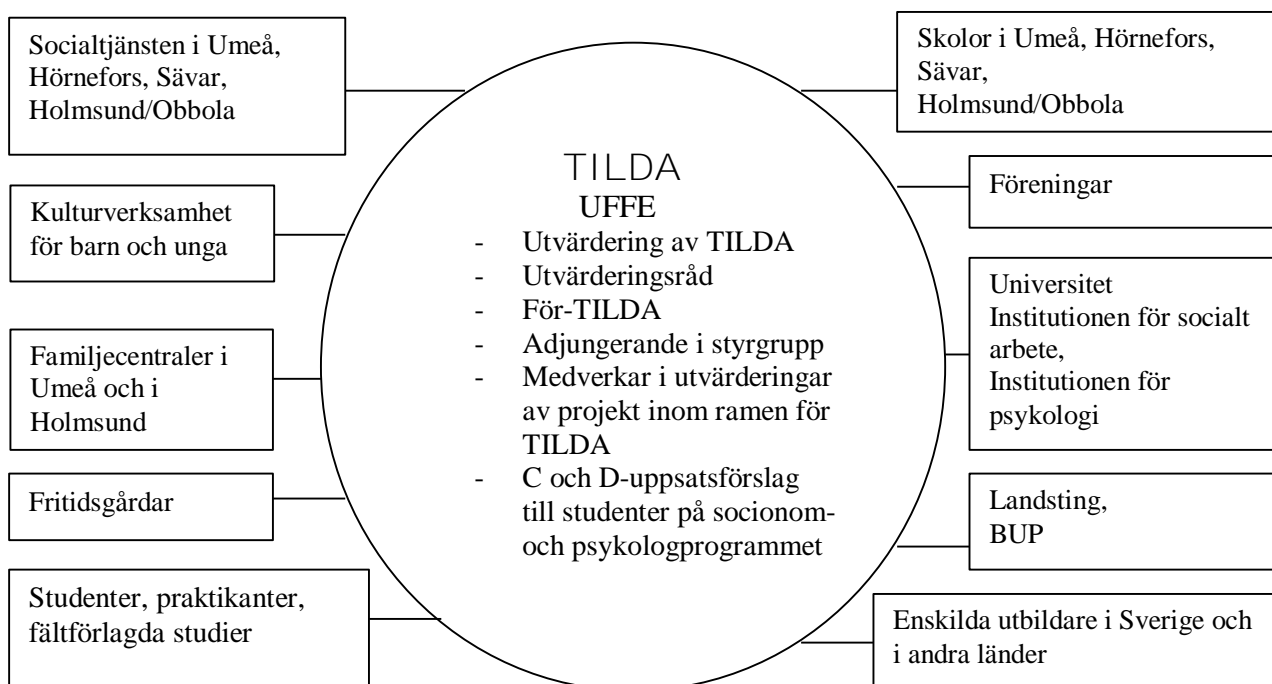
Vid tidpunkten för genomförandet av denna studie är UFFE involverade i ett 20-tal projekt av varierande storlek och karaktär. Här redovisas endast de större projekten, främst med syftet att illustrera de förgreningar i form av samarbetspartners och kringkontakter som finns kring varje projekt.

TILDA-projektet

Då kostnaderna för institutionsplacerade barn och unga ökat markant de senaste åren har Umeå kommun valt att satsa pengar för att utveckla förebyggande insatser till barn och unga i kommunen. Satsningen kallas TILDA (Tidiga Insatser, Långsiktigt verksamma, Där man bor och Annorlunda tänkande). Förutom de ökade ekonomiska omkostnaderna far barn och unga illa, samtidigt som forskning visar att resultatet av placering på institution i många fall inte ger önskad effekt. I juni 2004 beslutade kommunfullmäktige att särskilda medel skulle avsättas för det preventiva arbetet. Från och med år 2005 och tre år framåt har det därför avsatts och ska avsättas 10 mnkr/år, varav 80 % ska gå till aktiviteter för de barn och unga som visat tecken på en tilltagande social problematik och som därigenom löper en påtaglig risk för sin egen hälsa och utveckling. Resterande 20 % ska dels användas till allmänt förebyggande arbete inom områden där barn och unga vistas och dels till särskilt nyskapande och förebyggande aktiviteter för barn och unga.¹²

Umeå kommuns egna verksamheter får ansöka om medel för satsningar på förebyggande insatser för barn och unga, även föreningar samt organisationer som är baserade i Umeå får ansöka om TILDA-medel.¹³

UFFE's medverkan i TILDA-projektet och samverkans/samarbetspartners samt kringkontakter:



¹² <http://www.umea.se/stodomsorg/tilda.4.bbd1b101a585d7048000175127.html>

¹³ Ibid.

LEVA-projektet

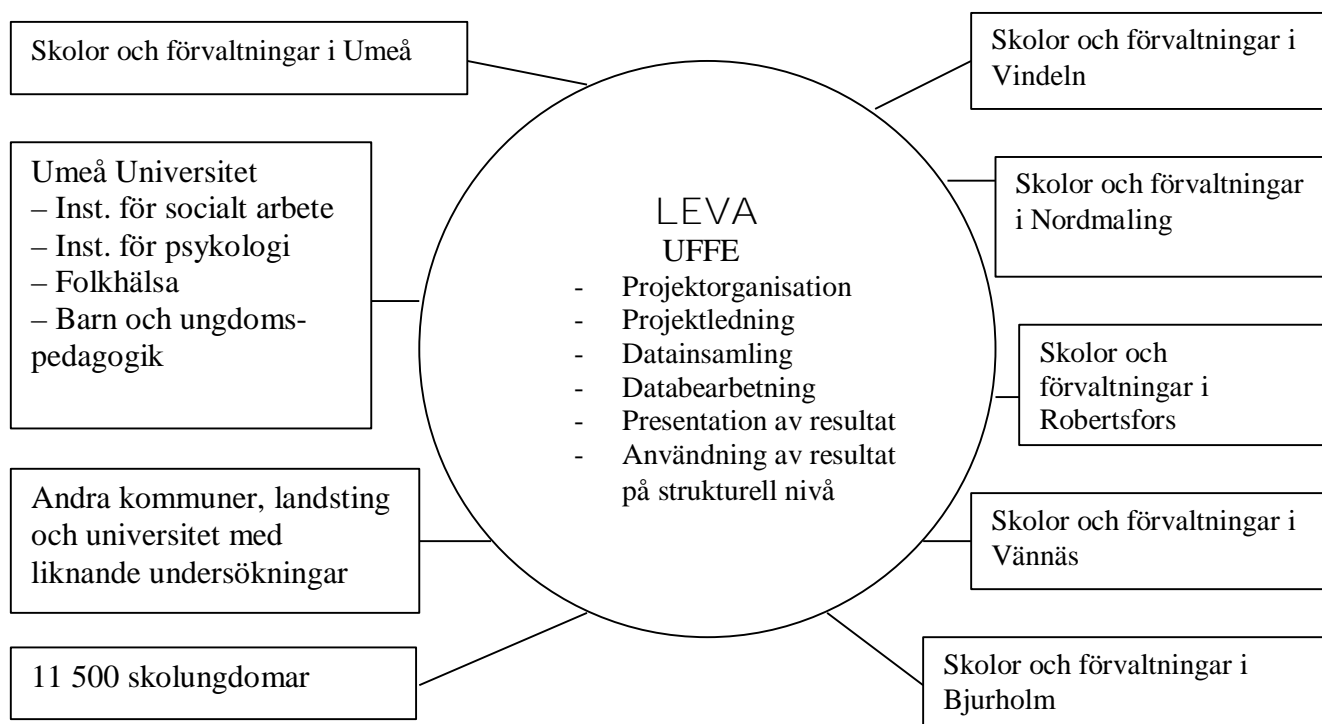
Levnadsvaneundersökningen (LEVA) är en enkätundersökning som har genomförts varje år sedan 1996 i Umeå kommun. LEVA innehåller ett antal olika frågeområden, som tillsammans kan ge kunskapsunderlag för hur ungdomar i Umeåregionen lever idag och vilka vanor de har. Den ”nya” levnadsvaneundersökningen är en webbaserad totalundersökning som riktar sig till ungdomar i grundskolan, årskurs 7-9, samt till gymnasieungdomar i följande kommuner: Umeå, Nordmaling, Vännäs, Robertsfors, Vindeln och Bjurholm. UFFE vid Umeå socialtjänst har haft en central roll i detta arbete och har från och med februari 2004 tagit över ansvaret för undersökningens genomförande. Undersökningen har ett flertal målgrupper. Dessa är ungdomar, lärare, föräldrar, politiker, tjänstemän inom kommun och landsting samt andra aktörer som arbetar med denna åldersgrupp.¹⁴

Syftet med projektet levnadsvaneundersökningen är:

- att få kunskap om ungdomars levnadsvanor och livsvillkor
- att i enlighet med de nationella folkhälsomålen ge underlag för planering av förebyggande åtgärder och hälsofrämjande insatser för ungdomar
- att belysa utvecklingen av ungdomars levnadsvanor
- att använda undersökningen som verktyg i opinionsbildningen kring förebyggande arbete med ungdomar¹⁵

För- och grundskoleförvaltningen och socialförvaltningen i Umeå kommun samt Västerbottens läns landsting var de parter som från början finansierade utvecklingsarbetet. Sedan dess har även gymnasieförvaltningen i Umeå kommun samt kommundelarna och kranskommunerna tillkommit som delfinansierare i projektet.¹⁶

UFFE's medverkan i LEVA (Levnadsvaneundersökningen):



¹⁴ Verksamhetsbeskrivning LEVA, 2005-11-03. Umeå Socialtjänst, UFFE

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid.

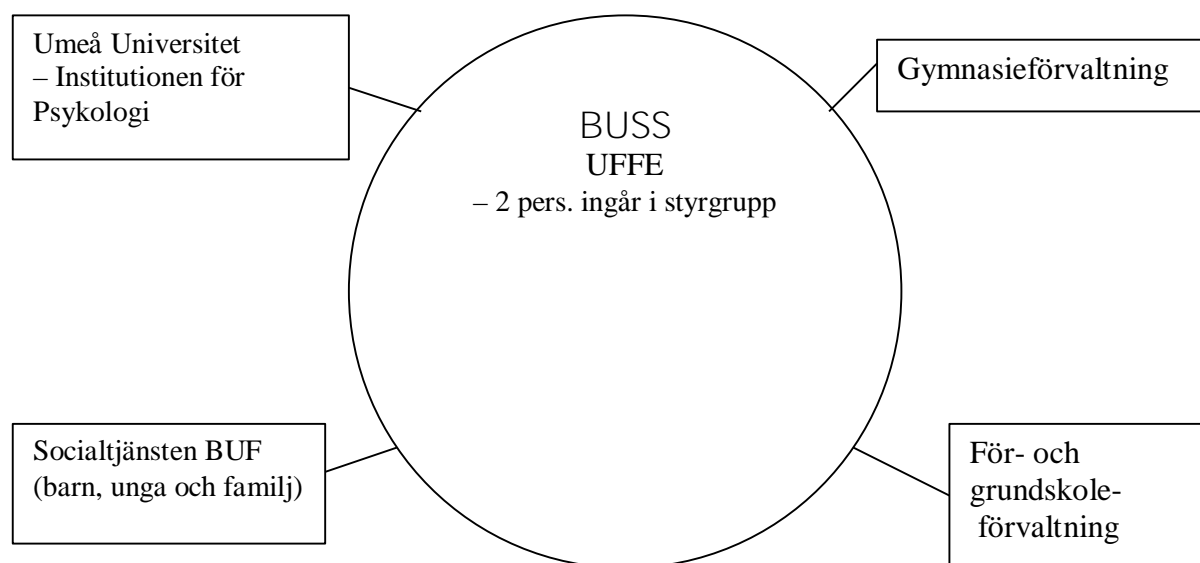
BUSS-projektet

Barn och unga i skola och socialförvaltning (BUSS) är ett forskningsprojekt som initierats av Institutionen för psykologi vid Umeå universitet och drivs i samverkan med Umeå kommuns skol- och socialförvaltning samt UFFE-enheten. Projektets främsta syfte är att utveckla forskning som baseras på verksamhetsinitierade frågeställningar och stimulera forskningen till nytta för samhället i allmänhet och Umeå kommun i synnerhet. Delprojekten inom BUSS är forskningsprojekt som planeras och genomförs under ledning av disputerade forskare. I projektets syfte ingår även ett ansvar för att återföra resultaten till verksamheten, exempelvis via rapporter på svenska och via uppföljningsmöten och studiedagar där resultaten kan presenteras och diskuteras.¹⁷

I BUSS-projektets olika delprojekt ingår sammanlagt 16 disputerade forskare vilket inbegriper universitetslektorer, forskarassistenter, docenter och professorer samt en legitimerad psykolog som även är doktorand.¹⁸

BUSS-projektets olika delprojekt har en bred ansats men med en övergripande röd tråd som berör barns kognitiva utveckling i relation till skolans verksamhet och sociala och emotionella hälsa i relation till både skolan och socialförvaltningens verksamheter.¹⁹

UFFE's medverkan i BUSS-projektet:



¹⁷ Preliminär verksamhetsbeskrivning BUSS

¹⁸ Ibid.

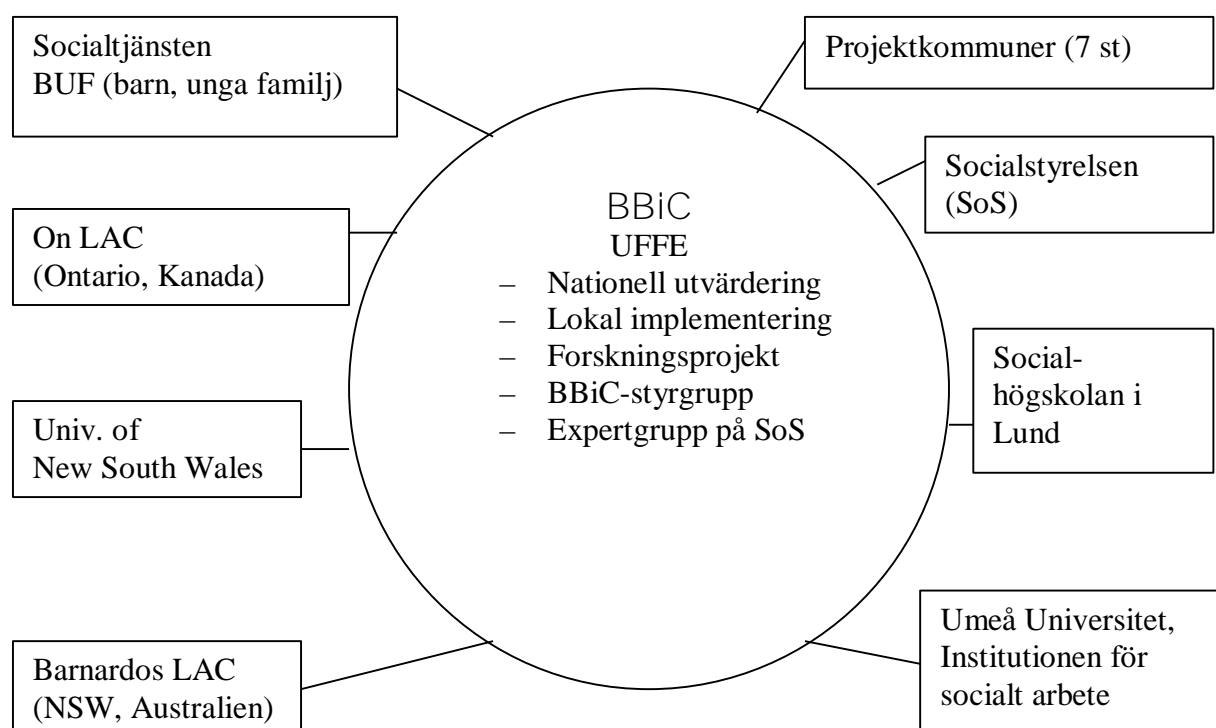
¹⁹ Ibid.

BBiC-projektet

Barn som är föremål för socialtjänstens insatser ska ha samma livschanser som andra barn. Det är visionen i projektet Barns Behov i Centrum (BBiC). Projektet syftar till att stärka barns ställning i den sociala barnvården, vilket också står i samklang med FN:s barnkonvention. Barnets grundläggande behov ska vara utgångspunkten i allt socialt arbete och barnets behov ska fångas upp och bedömas utifrån följande sju behovsområden: Hälsa, Utbildning, Känslor och beteendemässig utveckling, Identitet, Familj och sociala relationer, Socialt uppträdande och Klara sig själv. Barnets behov sätts i relation till föräldrarnas förmåga och faktorer i den omgivande miljön.²⁰

Målet med BBiC är att utveckla ett enhetligt system för dokumentation och uppföljning som alla kommuner i landet på sikt ska få tillgång till. Projektet har sina rötter i England men är anpassat till svenska förhållanden av Socialstyrelsen tillsammans med sju projektkommuner/kommundelar. Projektet bygger på de medverkande kommunernas engagemang och delaktighet. Tonvikten ligger på kommunernas egna resurser och drivkrafter. Som stöd i detta arbete har varje kommun bildat lokala implementeringsteam. Projektet utvärderas såväl lokalt i projektkommunerna som centralt av Socialstyrelsen och det beräknas vara utvärderat och möjligt att sprida till andra kommuner år 2005. I Umeå kommun kommer BBiC implementeras under 2006.²¹

UFFE's medverkan i BBiC-projektet:

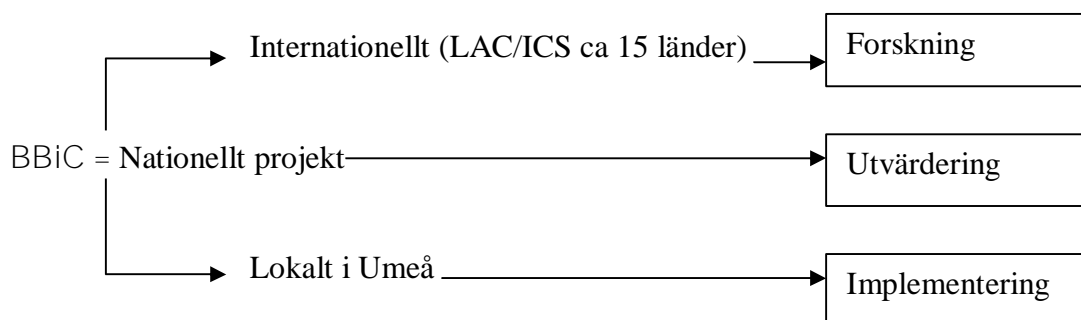


Förklaring: On LAC = Ontario Looking After Children
NSW = New South Wales

²⁰ <http://www.sos.se/socialtj/bbic/bbicnytt.htm>

²¹ Ibid.

UFFE's roll i BBiC/LAC:



Förklaring: LAC = Looking After Children
ICS = Integrated Child System

KiN-projektet

KiN är en förkortning för *kompetenscentrum i norr*. Det har varit en försöksverksamhet mellan Institutionen för socialt arbete vid Umeå universitet, socialtjänsten i Umeå och socialtjänsten i Skellefteå. I juni 2002 erhöll Institutionen för socialt arbete medel från socialstyrelsen för att bedriva ett fullskaleprojekt med intention att integrera forskning, utbildning och praktik.²² Kompetenscentrum i norr (KiN) syftar till att skapa lokalt anpassade verksamheter och strukturer som möjliggör maximalt kunskapsflöde mellan socialtjänstens verksamhet, universitetets grund- och vidareutbildning samt forskning. "Kompetens" innefattar i detta projekt så väl kunskapsproduktion som kunskapsanvändning. Ledstjärnan i försöksverksamheten är att se hela socialtjänstens verksamhet, där flera yrkesgrupper samverkar.²³

Två lokala kompetenscentra upprättades inom projektet, ett vid socialtjänsten i Skellefteå (LKC-S) och ett vid socialtjänsten i Umeå (LKC-U). Det senare förlades till UFFE och kom att integreras med FoU-verksamheten. Inom ramen för KiN konstruerades och startades praktikcentrums verksamhet inom socialtjänsten i Umeå och Skellefteå.²⁴

Praktikcentrum är idag en permanent verksamhet inom UFFE som har till syfte att erbjuda socionomstudenter en väl fungerande praktik- och fältstudiemiljö inom Umeå kommuns socialtjänst. Praktikcentrum har ett avtal och ett nära samarbete med Institutionen för socialt arbete vid Umeå universitet.²⁵

Projektet pågick mellan 2002 och 2005.²⁶

²² http://www.svuf.nu/konferensen2004/papers/k1_kajsa_jonsson.pdf

²³ <http://www.sos.se/socialtj/kunskap/kompnorr.htm>

²⁴ Ibid.

²⁵ <http://www.umea.se/uffe>

²⁶ http://www.svuf.nu/konferensen2004/papers/k1_kajsa_jonsson.pdf

8. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Blom, B och Hyvönen, U (2004). "FoU i det sociala arbetets tjänst – utkast till en tankeram." I: Hyvönen, U, Blom, B & Westerberg, K (red.). *FoU i det sociala arbetets tjänst – en reflekterande antologi om forsknings- och utvecklingsarbete i socialtjänsten*. Umeå: Umeå Kommun.

Hyvönen, U (2004). "Historien om UFFE." I: Hyvönen, U, Blom, B & Westerberg, K (red.). *FoU i det sociala arbetets tjänst – en reflekterande antologi om forsknings- och utvecklingsarbete i socialtjänsten*. Umeå: Umeå kommun

Kval, S (1997), *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund, Studentlitteratur.

http://www.fouvalfard.org/fou_historik.htm

<http://www.fouvalfard.org/>

<http://www.umea.se/uffe>

<http://www.umea.se/stodomsorg/tilda.4.bbd1b101a585d7048000175127.html>

http://www.svuf.nu/konferensen2004/papers/k1_kajsa_jonsson.pdf

<http://www.sos.se/socialtj/kunskap/kompnorr.htm>

<http://www.sos.se/socialtj/bbic/bbicnytt.htm>

Verksamhetsbeskrivning LEVA, 2005-11-03. Umeå Socialtjänst, UFFE

Preliminär verksamhetsbeskrivning BUSS